

DOMOVINA

Uredništvo

je na Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak **ponedeljek, sredo in petek** ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krone. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravnistvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate

se plačuje od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat: za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Kriza v srednji Evropi in slovansko vprašanje.

Že desetletja nismo živeli v srednji Evropi v tako okutni krizi, kakor sedaj. Dvoje problemov — avstrijsko in orientalsko vprašanje — ki sta se pojavili že davno, katerih rešitvi pa se je previdno izogibal vsak državnik in vsak diplomat, je stopilo z vso silo v ospredje, tako da je to težko poriniti v stran.

Pri obeh vprašanjih smo prizadeti v prav odlični meri Slovani. Kajti avstrijsko vprašanje kot tako je v prvi vrsti češki problem, orientalsko vprašanje je obenem jugoslovansko. Od njiju rešitve zavisi politična bodočnost Evrope.

Češki zgodovinar Palacký, eden največjih mož, ki jih ta narod premore, ki je stal v stiku s prvimi krogi sodobne Evrope, je rekel nekoč: Če bi Avstrije še ne bilo, potem bi si jo narodi sami vstvarili. Nemški državnik in ustanovnik zedinjenega rajha Bismarck je dejal, da ni za Nemčijo nobeno vprašanje tako veliko in tako potrebno za ravnotežje v Evropi, kakor močna in neodvisna sila Avstro-Ogrska.

Še veliko eminentneje, zdi se tako, je orientalsko vprašanje. Kajti kar smo imeli v Evropi prekucij v teku zadnjega polstoletja, nobeno ni spravilo toliko držav na noge, kakor kadar se je šlo za vprašanje Balkana in kar je s tem v zvezi. Zedinjena Italija je bila zadeva, ki je brigala le Pijemont in Habsburžane, vprašanje Zedinjene Nemčije se je rešilo istotako med Berlinom in Dunajem. V francosko-nemško vojsko ni bil zapleten nihče drug od teh dveh držav.

Vzamimo pa Krimsko vojsko 1856, v katero je bilo angažiranih s svojimi kanoni in bajoneti nič manj kot pet evropskih držav, vzemimo rusko-turško vojno 1878 — da imenujemo samo dva markantna dogodka — in kaj vidimo? Iz orientalskega vprašanja je postalo evropsko in oblasti so se sešle enkrat na konferenco v Parizu, potem na berlinskem kongresu. Tam se niso nič bolj prizadevale, kakor da bi ostalo vse kolikor mogoče pri starem. Sredstva, s katerimi so hoteli rano zaceliti, so bila le homeopatična in nobeno ni bilo operativno. Kakor da bi ravnali vsi po francoski paroli après nous le déluge — naj bo za nami kar hoče!

Avstrijski problem bi bil rešen, čim bi se odločilo češko-nemško vprašanje, okolu katerega se suka vsa naša polika pričeni z letom 1848. Tedaj je zboroval nemški kongres v Frankobrodu na Nemškem in slovanski v Pragi. Od tega dne naprej se je razmerje ostrilo z vsakim dnem.

Češki narod je prepričan danes bolj kot kdaj prej, da ni bodočnost nobenega naroda prej zagotovljena,

kakor čim more odločevati o svoji usodi sam neodvisno od drugih. Čehi zahtevajo zato svojo popolno neodvisnost od nemške centrale, ker zveza z Dunajem je pomenjala in bo pomenjala tudi v bodoče: narodno odvisnost. Po drugi strani hoče zopet centralna vlada z vso silo držati češko ljudstvo trdo za uzdo, kakor da ima pred seboj vedno Bismarckove besede: Kdor poseduje Češko, poseduje Avstrijo!

Zadnji dogodki v češkem deželnem zboru, ki so bili tako škandalozni kakor jih ni videl doslej še noben parlament na svetu; kjer so se igrali nemški poslanci tako lahkomišelnost s češkim narodom, da se ne smemo čuditi, če je zavrela kri i češkim narodnim zastopnikom, kjer je nastal v nekdanj častitljivi deželni hiši cestni pretep, kjer so si trgali poslanci kravate, se mazali s tinto po licu, se klofotali in pljuvali drug drugemu v obraz; na prostoru, pred katerim bi moral imeti vsak narod višje spoštovanje kakor pred prestolom svojega vladarja, so se premetavala človeška telesa v izbruhu svojih nekrotentih strasti — ti dogodki niso po svojem bistvu nič drugega kakor dokaz, da na dosedanji način na razvoj in procvit Avstrije kot take še misliti ni.

Dunajska vlada se je izrekla po svojih nemških ministrih vzlic hudemu protestu s strani obeh čeških ministrov v zmislu želj teh nemških šovinističnih izbruhov. Dala je nemškim poslancem, ki so pričeli s praškimi škandali to, kar so oni zahtevali. Tako smo prišli v Avstriji do novega parlamentarnega zistema: besedi se je umaknila pest, razumu temperament.

Češka ministra sta podala vsled tega demisijo takoj isti hip, ne da sta vprašala prej le eno tistih strank, na ktere se njiju parlamentarno delovanje opira. Ta odločni korak je odobraval vsa češka javnost. Ni sicer upati, da vladar demisijo sprejme. Ali na stvari to nič ne premeni. Razmere so prišle danes do tiste točke, ko se gre na obeh straneh za biti ali ne biti. Ali prizna dunajska vlada brezpogojno slovanskemu elementu popolno dejansko enakopravnost z nemškim, ali zagotovi Slovanom vse to, kar daje Nemcem že davno — ali pa pade odločitev na drugih tleh.

Priznati moramo, da imajo Čehi kot ostali Slovani v tem boju veliko lepše šanse od svojih nasprotnikov: izgubiti v njem ničesar ne morejo, ampak le dobiti. Spričo takega položaja lahko tudi zadrego nemške vlade razumemo.

K tej krizi na severu se je pridružila istočasno druga na jugu.

Turčija in položaj Jugoslovanov se vleče kakor rdeča nit skozi vso zgodovino srednje Evrope tekom zadnjih stoletij. Nekaj hipov se je sicer zdelo, da zasveti polmesec tudi v za-

padno Evropo, pa turški naskoki so bili pred Dunajem obakrat odbiti in Budimpešta je bila za nekaj časa najzapadnejša ekspozitura mohamedanske velesile. V Budimpešti pa se že tudi prične orient. Obiskovalec tega mesta dobi še danes utis, kakor da gleda vrvenje enega izmed večjih mest na Jutrovem: Belgrad, Zofija, Galac ali Odeso.

Turčija je bila slednjič omejena na Balkan. Toda tudi tu je padala njena moč od dne do dne. Dejstvo, da se ni hotela odločiti za pošteno politiko do neturških narodov, jo je spravilo na rob propasti. Klanje armenskih kristjanov v 90-tih letih je samo posledica ščuvanja osrednje vlade proti ostalim svojim udom, ki niso ne Turki ne mohamedanci.

Angleški kralj Edvard VII. je izrazil še kot prestolonaslednik ves svoj srd nad takim početjem in zagrozil, da se mora storiti taki državi konec. Slog ni našlo preganjanje kristjanov v nobeni državi toliko odmeva, kakor v Angliji. Njenih največjih državnikov so šli nekateri sami na lice mesta, da so gledali v razmere z lastnimi očmi. V katoliški Avstriji ni bilo niti polovico tolikega živega zanimanja za balkanske kristjane kakor v odpadniški Angliji.

Vse delovanje Edvarda, odkar je nastopil vlado, je bilo naperjeno proti tej Turčiji. Letošnje poletje se je sešel v Revalu z ruskim carjem, kjer sta sklenila zadnji dogovor o turški usodi.

Mnogo je ljudi na svetu, ki se spametujejo šele tisti hip, ko jim teče voda v grlo. Tako je bilo tudi s turškim sultanom. Mož je sicer jako inteligenten, pa v rokah raznih izkoriščevalcev, od katerih so sedaj nekateri že v grobu, drugi v ječah, je bil prava marjoneta.

Vse angleško-ruske načrte je prekrizala preko noči in vsaj začasno mladoturška zmaga. Padel je stari režim in novi obeta prostost in neodvisnost.

Nekaj tednov za tem je posegla v ta razvoj Avstrija in z njenim sporazumom Bolgarija. Bolgarskemu carju je sledila aneksija Hercegovosne. Oba dogodka sta izzvala mnogo viharja po celem Jutru. Črnagora, Srbija in Turčija so kakor na en glas postale bojazeljne.

In zopet se kaže, kako je tangirana na teh vprašanjih cela Evropa. Govori se o novi konferenci velesil.

Da pride do tega kongresa že sedaj, dosti ne verjamemo. Težkoče leže na dlani. Danes bi ne imel nič več tako lahke naloge, kakor jo je imel berlinski pred tremi desetletji. Danes so postali jugoslovanski narodi važen faktor, ki posega lahko sam v razvoj — pred tridesetimi leti je pobral

to, kar so mu odločile vevlasti pri zeleni mizi.

Nihče ne ve, kam peljejo te razmere. Gotovo pa je, da je danes položaj v Evropi tak, kakor ga že dolgo nismo imeli. Težko stališče ima posebno avstro-ogrška monarhija: l. 1878. je bila močna vsaj v svoji notranjosti, in če se tudi s svojimi nemškimi liberalci ni posbno dobro razumela, je imela vsaj celo Ogrsko na svoji strani. Ogrski magnat Andrássy, ki je bil obsojen po ogrski revoluciji 1849 na smrt na vislicah in se je rešil s tem, da jo je odnesel pravočasno preko meje, tako da je visela na vrvi samo tablica z njegovim imenom — ta mož je bil tedaj celo največji cesarjev zaveznik.

Pri vsem tem se spominjamo besed enega največjih ruskih pisateljev, Fjodor Mihajlovič Dostojevskega: „Na Vzhodu se je veličastno porodila tretja svetovna ideja Slovanska misel, ideja prihodnjih dni — z njo stopa morja že tretjič do odločitve usoda človeštva, usoda cele Evrope.“ (—)

Politični pregled.

Domače dežele.

Kriza v Beckovem ministerstvu se vleče; šele po zaključenju delegacij okolo 15. p. m. pride do rešitve. Do tega časa ostaneta oba češka ministra na svojem mestu in baron Beck ima zopet 3 tedne časa za pogajanja z nemškimi in češkimi strankami. Se mu li posreči v tem kratkem času to vsestransko sporazumljenje — potem ostane tudi še nadalje načelnik parlamentarnega kabineta, sicer se bode moral ali umakniti drugemu, ali pa stopiti na čelo kakega prehodnega uradniškega ministerstva. Mišljenje strank je sedaj po priliki tako-le: Vse nemške „svobodomiselné“ in „nacionalne“ stranke so pripravljene zlesti pod krščansko-socialno klerikalno kuto ter priznati tej stranki vodstvo, ako bode vsaj deloma odobraval Wolf-Irovo taktiko ter si prizadevala udeleževati teh „državnikov“ politične „idejale“. Največji zagovornik in propovednik te poti v klerikalno kanosso je „pročodrimski“ Zucker-Wolf. Minister Gessmann je pa prišel tem kremenjakom do pol pota s tem, da je na nekem volilnem shodu v Kremsu proglasil nemško obstrukcijo v češkem deželnem zboru kot „odločno obrambo“ Nemcev, kateri so s tem samo branili svojo pozicijo in svoje pravice ter ravnali ne samo v imenu čeških, ampak v imenu vseh avstrijskih Nemcev, na katerih hvaležnost in podporo smejo torej računati. Da je Gessmann s svojimi simpatijami tudi na strani spodnještajerskih nemškutarških razgrajacev, ne samo po sebi umeje in je to tudi v Kremsu na vsa usta povedal. V zahvalo za to je postal

los-von-romovski. Zucker-Wolf, njegov prorok, njemu se je sicer sramežljivo zardevajoč pridružil Hofman-Wellenhofu in po vrsti vse druge „svobodomiselné“, „radikalne“, „napredne“ in „nacionalne“ nemške veličine; vse je pripravljeno postaviti se pod klerikalno komando v boju zoper Čeha in Slovence. Med českimi vladnimi strankami so opozicijski pravzaprav edino le Mladočehi; agrarci bi se še dali potolažiti in bi ne šli radi v opozicijo, dočim so klerikalci prav odločno zoper to, da se izstopi iz vladne večine in vstopi v opozicijo. O Poljaki ni treba mnogo govoriti; večino imajo pri njih šlahci in klerikalci in ti služijo vsaki vladi. O Jugoslovanih smo si menda tudi na jasnem. Šusteršičev klub ostane vsekakor v vladni večini — in jugoslovanski klub bo tudi vlada, če prav bo tupatam kdo malo porentačil proti vladi. Italijani so vsi v vladni večini. V opoziciji so pravzaprav le socijalni demokratje in Rusini. Z ozirom na vse to bo Beck ostal predrzen in bo morda poskusil vladati brez Čehov, če ga morda vnanje razmere ne bodo zadrževale storiti ta nepremišljeni korak.

Vnanje države.

Na Balkanu je v tem trenutku položaj malo manj preteč, pa še vedno nevarno zapleten. Mladoturki se čutijo bolj naklonjeni podvreči se odločitvi nove konference, ako bi prišlo do nje. Direktno sporazumljenje med Bolgarijo in Turčijo se ni posrečilo in bi torej morala konferenca tudi o tem vprašanju rešiti. Položaj se je tem oziru za Bulgarijo poslabšal, kajti Turčija je porabila ta čas, da je spopolnila svojo oborožitev, zato bode Bolgarsko prisiljeno se na vsak način s Turčijo pogoditi. Tudi Avstro-Ogrska je poleg vseh drugih napak napravila tudi to, da je izpraznila Novi Pazar, kar je prišlo Turčiji zelo v prilog in bode sedaj s tem večjim uspehom lahko stavila svoje zahteve glede odškodnine za aneksijo Bosne in Hercegovine.

Štajerske novice.

— **Ravnopravnost slovenskega jezika pred c. kr. okrožnim kot porotnim sodiščem v Celju.** Dne 23. oktobra vršila se je porotna razprava zoper Franca Platovškega, rudarja v Hrastniku, zaradi hudodelstva, tatvine in prestopka goljuflje. Predsedoval je deželnosodni svetnik pl. Garzarolli, votanta sta bila dež. sodni svetnik Roschanz in pristav dr. Krančič, obtožbo je zastopal državni pravdnik dr. Bayer, zagovarjal je dr. Gvidon Serbec. Večina porotnikov je bila slovenska, kar izhaja iz tega, da so se na poklic porotniki večinoma oglasili s „tukaj“ in da so prisegali slovenski. Ker se je obtoženeц zagovarjal izključno slovenski, nemščino le slabo govori, je predsednik tolmačil nemško pisano obtožnico in jo prevedel na slovensko. Predno se umakne sodni dvor iz sodne dvorane v posvetovalnico, da se posvetuje glede vprašanj, stavljal je zagovornik dr. Gvidon Serbec predlog, da se stavijo vprašanja na porotnike v slovenskem jeziku zato, ker se je obtoženeц zagovarjal izključno slovenski in ker nam je zajamčena v osnovnih zakonih enakopravnost slovensčine v uradu. Ob enem je prosil državnega pravdnika, da naj pletira slovenski, če pa on tega ne bi hotel storiti, zahteval je zagovornik, da predsednik tolmači govor državnega pravdnika. Na te predloge zagovornikove je odgovoril predsednik, da je raba jezikov pri sodiščih stvar justične uprave in da tem predlogom z ozirom na dosedanjo prakso noče ugoditi. On

obžaluje, da se jezikovna vprašanja razmotrivajo v sodni dvorani, na kar odgovori zagovornik: „Jaz imam vzrok obžalovati, da se pri sodišču zapostavlja slovensčina.“ Zagovornik zahteva glede svojih predlogov senatni sklep, česar predsednik ne dopusti. Na to se stavijo na porotnike sama nemška vprašanja in državni pravdnik govori izključno nemški.

H koncu svojega zagovora pripozna dr. Gvidon Serbec, da ga izvajanja gosp. predsednika glede jezikovne rabe z ozirom na jasno besedilo zakona niso mogla prepričati, predlaga, da se naj resume in pravni pouk na porotnike vrši v slovenskem jeziku, če pa se temu predlogu ne bi ugodilo, da se naj protokolira ves pravni pouk v smislu § 325 k. p. r. Tudi zahteva zagovornik, da se protokolirajo vsi njegovi predlogi glede jezikovne rabe. Predsednik zavrne zagovornikove predloge.

Na tak način se torej zapostavlja slovenski jezik v sodni dvorani in predlogi, da se naj izvrši veljavni zakon, ki določa enakopravnost slovensčine v uradu, se zavračajo s komodno motivacijo, da slovenska obravnava pred porotniki ne odgovarja dosedanji praksi. S takim postopanjem sodišča se kratkomalo krši veljavni zakon, kar je tembolj žalostno, ker je ravno sodišče vezano uveljavljati zakone. Jasno je, da se odgovori g. predsednika ne bodo mirno vtaknili v žep in da se bode v tej stvari nadalje postopalo.

— **Bojkot nemških trgovcev in obrtnikov.** Bojkotno gibanje proti spodnještajerskim nemškutarjem še nikoli ni bilo tako resno in se ni izvrševalo v tolikem obsegu kakor zadnji mesec. Posledice že nemški trgovci in obrtniki v Ptuj, Celju in drugod zelo težko čutijo. V začetku so se smejali in nas zasmehovali, sedaj pa se že vidi na marsikaterem obrazu strah pred — polomom. Da pa se bo bojkotno gibanje še poostriilo, zato skrbijo hvala Bogu Nemci sami. Občinski svet „najbolj nemškega“ mesta Gradec je sklenil v petek rezolucijo, v kateri poziva graške in druge štajerske Nemce, naj pričnejo tudi oni z bojkotom spodnještajerskih kmetijskih pridelkov. Nemški narodni svet na Sp. Štajerskem naj bi posloval kot posredovalnica, da bi se dotični pridelki kupovali le pri Nemcih in nemškutarjih. Gradčani mislijo na vsak način, da bodo tem potom dosegli ublaženje ali uničenje slovenskega bojkota proti Nemcem. Prišel se bo tedaj resen gospodarski boj, v katerem pa bode konečna zmaga, vsaj glede Spodnje Štajerske gotovo na naši strani. Bojkot naših kmetijskih pridelkov, katerih gre na Srednje Štajersko izvzemši vino, itak bore malo, se ne bo dal izvršiti. Pač pa bo pospešil razvoj našega nederarnega združništva in pa prodaje kmetijskih pridelkov, ker bomo event. prisiljeni iskati si novih trgov in odjemalcev. Z bojkotom teh pridelkov bi pa bila najhuje udarjena spodnještajerska nemška mesta, v katerih bi se za Nemce potem vsa živila zelo podražila. Da to ne more biti delavcem, obrtnikom in uradništvu vsejedno, to ve vsakdo. Z bojkotom na tem polju bo tedaj slaba. Pozivamo pa še enkrat naše občinstvo, da vstraja v najstrožjem bojkotu in da skuša istega še razširiti kjer je le mogoče. Nemških groženj se ni treba bati; toliko lastne gospodarske sile že imamo dandanes, da lahko izvojujemo s srečnim izidom velik gospodarski boj. Takšen boj med nemškim in slov. Štajerjem je tudi v političnem oziru voda na naš mlin; pospešil bo autonomijo slov. dela dežele. Zatorej le naprej! — Pripomniti je treba, da socijalistični zastopniki 3. razreda v Gradcu omenjenega predloga

niso odobrili, temveč proti njemu ngovarjali. Ti so pa zastopniki pravih konzumentov, širokih vrst ljudstva. Dokaz več, da so visokodoneče grožnje graških Nemcev prazne.

— **Agitirajte za prvi spodnještaj. slovenski dnevnik v Celju!** Pošiljajte naročninske izjave „Narodni založbi“ v Celju!

— **Pfeiferjevo mlo in celjski nemški milar Costa.** Znani slovenski trgovec iz dravskega polja nam piše: Te dni je čutil g. Costa, nemški milar v Celju, v sebi veliko potrebo, obiskati tudi mojo malenkost. Najbrž ga je strah pred slovenskim Pfeiferjevim milom, ker navadno ni hodil od trgovca do trgovca in beračil za naročila. — Boji se konkurence in hoče preprečiti, da bi se slovensko mlo pri Slovencih udomačilo. Seveda sem ga odpravil, ne da bi naročil le za en vinar blaga. — Značilno je, da se je mali gospod Costa, ki je sicer eden od stebrov nemškutarstva v Celju, nasproti meni na vse mogoče načine glede izgredev v Mariboru, Ptuj in Celju opravičeval ter na vse pretege izjavljal, da on na nemških napadih na Slovence ni popopolnoma nič kriv. — Pa tudi to mu ni pomagalo.

Sploh si brusijo nemški trgovci in tovarnarji kaj pridno pete po naših narodnih trgovinah ter so polni sladkih besedij in opravičevanj. Bojim se, da bodo naši mehki ljudje imeli nasproti njim težko stališče. Večina mojih slovenskih tovarišev bo pa gotovo pokazala vrata ljudem, ki imajo, če z nami govorijo, sladk^o besede na jeziku, kedar so pa med seboj, pa nas blatijo in z batinami napadajo.

Kriv — ali nekriv, — nam mora biti vse-eno. Nasprotnik si in podpirali te ne bomo in te podpirati ne smemo.

— **Slovenske občine spomnite se na svojo dolžnost na sejnih!** Spomnite se, da je mestna občina celjska prepovedala slovenskim čevljarjem prodajati na sejmu v Celju!

— **Celjsko okrožno sodišče** je obsodilo 20 letnega posestniškega sina iz Prožina pri Celju k 6 mesečni težki ječi, ker je pri ličkanju kuruze v Vrbnem v pretepu zbedel Avg. Koširja tako hudo, da je ta umrl. Porotniki so zanikali uboj. — Isto sodišče je obsodilo 19 letnega rudarja Platovška, doma od Novecerkve, k dveletni težki ječi, ker je v Hrastniku okradel celo vrsto ljudi za denar in blago. Platovšek je bil že 6krat radi tatvine kaznovan.

— **Prestavljen je davčni oficijal** Viljem Klemenčič iz Ormoža v Celje in Alf. Sorglechner iz Celja v Ormož.

— **S celjske pošte.** Slovenski ne zna uradnik pri oddelku za vplačevanje poštne nakaznic. Mesto da bi gospod molčal in se trudil kolikor možno ustreči slovenskim strankam na pošti v dvojezičnem mestu, za katero ni kvalificiran, je pa še pošteno neuljuden. Pozivamo poštno ravnateljstvo, naj ga prestavi v nemški del dežele, sem se pa naj nastavi slovensčine zmožnega uradnika in stvar je končana.

— **Ko polcaj na rajžo gre, hajlallija, hajlalo . . .** takrat pokaže svojo nemško zagrizenost in izzivalnost. Razume se, da govorimo tu o celjski in ptujski policiji. Kakor se nam poroča iz Pragerskega, so se peljali ptujski in celjski policaji v nedeljo zjutraj z brzovlakom, iz Maribora od neke slavnosti. Ko so se na Pragerskem ločili, so čimel navdrušeno hitr-pavi heilklici po postaji in naznanjali Slovincem, da si upajo celjski in ptujski policaji izven službe v polni paradi izzivati Slovence aktivno, v službi pa, kakor kažejo dogodki v Celju in Ptuj, pasivno. Priporočamo

ta dogodek našim drž. poslancem, da se spomnijo na njega, ko se bo šlo za podržavljenje policije v Mariboru, Celju in Ptuj.

— **Laž ima kratke noge.** Ljubljanski Nemci so dali napraviti razglednice z imenom „Slovensche Kulturarbeit“ na katerih so slike pobitih šip na stekleni verandi v kazini ter restavracijska dvorana kazine v Ljubljani po napadu. Dvorano so pred fotografiranjem lepo aranžirali. Aranžer pa je pri tem pozabil na pregovor: kar je preveč je odveč ter je razstavil, menda zaradi lepšega, toliko in tako velikega kamenje po tleh in po mizah, da se človek tej naivnosti nehote nasmehe. Ti ljubljanski fantiči, ki so pred kazino demonstrirali, so moral biti pravi orjaki, ker bi sicer ne bilo mogoče, da bi bili mogli lučati po 10 do 20 kg težko kamenje na take daljave! „V modrem omejevanju se kaže pravi mojster“; zato te nemške razglednice ne pričajo toliko o slovenskem kulturnem delu, kolikor o idiotizmu naših Nemcev. Pa kaj je vsa ta teatralično prikrojena laž o slovenskem kulturnem delu v primeru s svečano preprostostjo, s katero se nam kaže nemško kulturno delo na Lunder-Adamičevi razglednici!

— **Vinska trgatev v Šoštanj,** katero je priredila mlada družmirska požarna bramba, edina slovenska v Šaleški dolini, je prav lepo uspela. Domačini iz trga in okolice so se je udeležili v častnem številu. V lepi dvorani g. Rajšterja je bil prirejen obširen vinograd s prav bogato trgatvo. Ko je prišel veseli župan Urban (gosp. Volk) s svojim tajnikom (g. Nerat), družino, ki je pela okrogle vinske, policajem in viničarjem, se je pričela hrupna in razposajena trgatev. Po trgatvi so se zavrteli mladi pari po zvokih znano izborne šoštajnske narodne godbe in se je razvila običajna veselica s srečolovom, šaljivo pošto in petjem. Bil je lep večer. Žal, da se nobena savinska požarna bramba ni udeležila niti po deputaciji veselice.

— **Škandali v Vuzečici.** „Slov. Narod“ poroča: Značilen za nemški „Edelvolk“ je dogodek, ki se je dogradil pretekli dni v našem trgu. Glavni stebel vuzečičkih nemčurjev, Jožef Mettinger, je imel že dlje časa ljubimsko razmerje z ženo restavraterja. Ljudje so že dolgo o tem govorili ter opazovali posledice. Le restavrater Germuth ni videl tega, ker ima vedno preveč skrbi, kako bi trhlo nemštvo utrdil in razširil v našem lepem trgu. No, zdaj so se menda tudi njemu odprle oči. V poslopju restavracije stanuje tudi železniški uradnik Kofler; Mettinger je izvohal, da restavraterka rajši gleda Koflerja, kakor pa njega, zadolženega lesotrčca in posestnika. Par večerov prej je streljal okrog restavracije. Dne 13. t. m. — za Nemce nesrečen dan — pa se je hotel maščevati nad Koflerjem in restavraterko. Še tisti večer je splezal po kostanju na verando in udrl v spalnico z orožjem v roki. Uradnik Kofler je zbežal in tako se ni mogel „der fescheste und intelligenteste Mann von Saldenhofen“ maščevati nad njim. Ljudem se je posrečilo razjarjenega ljubimca pomiriti in spraviti domov. Pa žilica mu ni dala miru; okoli polnoči pokliče svoje hlapce, jih nekaj oboroži ter pelje k restavraciji na napad. Ropot prebudi gostilničarja še o pravem času ter hoče s slepimi streli pregnati napadalec. Streli so privabili dva orožnika in hlapci so jo popihali s svojim junaškim četovodjem vred proti Dravi in domov. Orožniki so iskali vročokrvnega ljubimca do ranega jutra zastoj. Zjutraj ga je pa srečal orožnik, ki je hotel celo stvar naznaniti okraj-

nemu sodišču v Marenbergu, na dravskem mostu, ter ga aretirali. Že pri prvem zaslišanju je Mettinger izjavil, da je nameraval ustreliti Koflerja, restavraterko in nazadnje samega sebe. Pri sodnji v Marenbergu je menda isto izpovedal. Vendar je c. kr. sodnja v svoji veliki ljubezni do Nemcev obrnila vse na smešno stran in napadalca Mettingerja izpustila. — Pozivamo okrožno sodišče v Mariboru, naj se za celo zadevo pobriga in preišče, če je prav ravnala sodnja v Marenbergu, da je izpustila Mettingerja. — V sedanjem kritičnem času vsakega Slovenca zapro ter ga obdrže v preiskovalnem zaporu, če le malo bolj glasno zakliče „živio“. Ljubimec Mettinger se je pa nalašč peljal isto jutro pred napadom v Maribor ter si kupil samokres in 50 patron. Sam je priznal, da je hotel ustreliti svojega tekmeča, svojo ljubico in sebe. Sicer bi ne bilo bogzna kake škode za vse tri, ali vendar se nam čudno zdi, da c. kr. sodnja v Marenbergu postopa tako milo z Nemci, dočim je, kakor znano, jako strogo napram Slovencem!

— Ponesrečil se je v Škofjivasi posestnik Franc Okorn. Padel je s kozolca, si strl dva rebra in ima tudi notranje poškodbe.

— Dvojezični napisi v Mozirju. Iz Mozirja se nam poroča, da imajo še mnogi trgovci, obrtniki in gostilničarji dvojezične napise. Ti vzbujajo v trgu in okolici med narodnjaki veliko nevoljo in se odločno zahteva, da se dotični dvojezični napisi odstranijo ali pa se bode trgovce, obrtnike in gostilničarje z dvojezičnimi napisi naznanilo v časopisih.

— Umrl je g. dr. Emil Pollak, praktični zdravnik v Slovenjgradcu.

— Nemška nestrpnost v Ptujju. Predzadnje nedeljo je moral v Ptuj nek mož v zapor, ker je v vinjenosti zaklical „živio“; povrh je še plačal 10 K globe. Istotako so morali plačati trije moški iz Mestnega vrha pri Ptujju po 5 kron globe, ker so zaklicali „živio“. Nemcev se seveda ne aretira, če tulijo po mestu kakor divjaki. Ako Nemci mislijo, da bodo s takim pristranskim postopanjem kaj dosegli, se proketo motijo. To bo na eni strani le še poostriilo slovenski bojkot, na drugi pa se bode pričelo z najodločnejšimi represalijami na posamezne Nemce po deželi in skrbeli bodedemo, da bodo ti to tudi temeljito — čutili.

— Občni zbor krajevne organizacije „Narodne stranke“ v Mariboru je potekel mirno in dostojno ob lepi udeležbi in velikem navdušenju somišljenikov iz mesta in najbližnje okolice. Predsednik g. Kejžar je podal v kratkih obrisih dosedanje delovanje organizacije. Najkrepkejša je nastopila ta v leiteršperskem šolskem vprašanju, katera je sedaj za Slovence ugodno rešena. G. dr. Pivko je podal zanimiv referat o mariborskem in okoliškem šolstvu, g. I. Lešničar je predaval o starostnem in invaliditetnem zavarovanju za delavce, male posestnike in obrtnike ter konečno pozival odbor krajevne organizacije, naj se sedaj predvsem potrudijo za nabiranje naročnikov novega spodnještajerskega slov. dnevnika. Sprejela se je ostra resolucija proti nemškim nasilstvom v Mariboru dne 19. sept. Zlasti se je najostrejšje grajalo postopanje mariborske policije in se je zahtevalo, da se ista podržavi. Novi odbor je sestavljen iz sledečih gospodov: Bahovec, Kejžar, Koprivšek, dr. Fl. Kukovec, dr. L. Pivko, Planinšek, Plohl, dr. L. Poljanec, dr. Prus, Rebol, Fr. Selinšek (Tezno), dr. Vlad. Šerbec, Slamnik (Studenci), Stanjko, Stegnar, Šoštaric, Veras, in Zabkar.

Predsednikom je izvoljen g. dr. Vlad. Šerbec, začasno pa vodi njegove posle gosp. Kejžar. Ker je v novem odboru mnogo vrlih in krepkih delavnih moči je pričakovati, da bode čvrsto deloval v prosep in razvit stranke ter naroda.

— Zgorela je 20. okt. v Vrhovem dolu na paši osemletna deklica Karolina Glančar. Prišla je preblizu ognja, vsled česar se je vnela obleka. Tekla je k potoku, oddaljenem blizu 60 korakov, a je medpotoma padla na tla in se v ognju zadržala.

— Ponesrečil se je bl. Ponikve ob J. ž. v soboto popoldan nek delavec, kateri je popravil telegrafično napravo. Strl si je nogo. Z večernim vlakom so ga pripeljali v celjsko bolnišnico.

— Nakup semenja zveze kmet. zadrug v Gradcu. Pridelovalci semenja se opozarjajo, da kupa zveza kmet. zadrug v Gradcu vsako množino naravnega očiščenega štaj. semena od rdeče detelje in raznih trav po kolikor možno visokih cenah. Seme rdeče detelje se v zadržnem skladišču scisti in se potem preišče od deželne kemične postaje za preiskovanje in preskuševanje semenja v Gradcu, tako, da dobe odjemalci zajamčeno čisto seme.

— Jagič dobil plemstvo. Listi poročajo, da je podelil cesar znanemu slavistu prof. Jagiču na Dunaju ob priliki njegovega vpokojenja dedno avstr. plemstvo. Gosp. prof. Jagič je bil že doslej hrvaški plemić.

— Iz Rajhenburga. Burni dnevi septemski so izzvali v našem narodu, kjer se še količkaj zaveda svojih pravic, povsod preobrat na narodno gospodarskem polju. To je važen pojav v našem življenju, ki zasluži, da se ga ne prezre. Kajti samo boj na tem polju nas bode osvobodil spon, ki nas sedaj tiščijo do tal. Pozdraviti nam ga je torej iz dna srca. Žal, da se tukaj o naših Rajhenburčanih ne moremo izreči pohvalno. Tu pa tam je kdo v prvih dneh zarentačil, celo za trdno sklenil, da ne prestopi več praga nemške prodajalnice. Toda videti je, da je pri nas marsikaj penastega. Praktično izvajanje umira namreč za cesto, pozabljeno. Naši obrtniki, ki so včasih hudo narodni, nam ponujajo pristno nemško blago kakor pred 20. septembrom. Da se določeneje izrazim moram reči, da kupujejo naši peki vsi svojo moko v nemško-nacionalnem „Stinkmühle“, od vseh desetih gostilničarjev v trgu pa toči en sam delniško pivo, drugi pa vsi brez izjeme nemško! Najbolj žalostno je pa dejstvo, da nas nežni sinko g. župana hoče izzivati z sūdmarkinimi vžigalicami in sicer javno. Ni vredno sicer, da bi se resen človek bavil s tem napihnjencem, pa potrebno je, da župan ne bode iznenaden, ako se bodemo morali postaviti na bojkotno stališče! — G. Fischer! Kaj se pravi „Fischers Gerberei“? To za danes, pa gradiva, gospoda, je še dovolj; toraj...!

— Ustrelil se je v Gradcu v soboto 18 letni trg. akademik Jože Rožkar iz Rtuja.

— Ustrelil se je v Gradcu v soboto bivši podpredsednik ogrskega upravnega sodišča Emerik pl. Latkoczy. Bil je še le pred kratkim brez pokojnine odpuščen, ker je uporabljal svoj vpliv za to, da je proti mastnim nagradam izposloval prosičcem razne koncesije. Ujeli so ga s tem, da mu je nekdo ponudil 60 tisoč kron za izposlovanje koncesije za lekarno in jih je Latkoczy sprejel. Ustrelil se je baje vsled hudih živcev in izjavlja rodbina, da je vzrok Latkoczyjevi podkapljivi „živčni“ bolezen.

Druge slovenske dežele.

— Zvišana kazen. Graško višje sodišče je zvišalo kazen ljubljanskim demonstrantom Jaborniku od 6 tednov na 6 mesecev, Pirnatu in Kaduncu od 2 tednov na 2 meseca. Ali bo graško deželno sodišče tudi malo pogledalo celjske in mariborske obsodbe?

— Lov na berače v Trstu. V Trstu so preteklo so boto na ukaz mestnega urada vlovili 50 beračev.

— Glavo je odrezal v Puščavi pri Beljaku neki kočar fantu, s katerim je popival, a sta se pozneje sprla in stepla. Najprej je fanta ubil in mu potem popolnoma odrezal glavo.

— Nova avstr. vojna ladja — ušla. V četrtek je znana huda tržaška burja odnesla novo največjo avstr. vojno ladjo „Nadvojvoda Franc Ferdinand“ iz ladjedelnice do Pirana. Poškodovana ladja ni. Križarka „Karl VI.“ je pripeljala ubežno ladjo nazaj v luko.

— 29 tisoč kilogramov smodnika in dinamitov se je porabilo za razstrelbo 90 m visoke in 100 m široke skale v sesljanskem kamnolomu pri Devinu na Primorskem.

— Stanislav Kubr, predsednik češkega odseka poljedelskega sveta na Češkem, državni poslanec in eden ustanoviteljev češke agrarne stranke, je nanagloma umrl dne 21. t. m. Smrt ga je zadela, vračajočega se iz Prage domov. Pokojnik je bil rojen 1862. l. v Kneži vasi blizu Prage. Po dovršenih srednjih in gospodarskih šolah je prevzel domače gospodarstvo ter se je že 1888. l. začel udeleževati političnega življenja ter je 1896. postal predsednik društva čeških poljedelcev. Od tega časa je stal vedno v prvih vrstah češke agrarne stranke.

Gospodarstvo.

Savinski hmelj.

Pri letošnji mednarodni ječmenski in hmeljski razstavi v Berlinu so bili razsojevalci o darilih za razstavljene hmelj razdeljeni v 4 skupine A, B, C, D, kojim je bil vodja dr. Neumann iz Berlinu.

Skupina razsojnikov A je prisojevala darila avstrijskemu hmelju, to je onemu iz Žatca, Avše, Polepa, Douba, Stajerskega, Galicije, Moravskega in Gornje Avstrije. V tej skupini so bili razsojevalci: gg. župan Bastian v Mundolsheimu, pivovarnar Hausmann v Berlinu in ravnatelj Josip Wild v Berlinu. — Skupina sodnikov B sestavljena iz gg.: ravnatelja Sautner, pivovarnarja Sterzbach, hmeljtržca Wittkowsky, razsojevala je o darilih za razstavljene hmelj Belgije, Francije, Velike Britanije in Rusije. V skupini razsojevalcev C, ki je določila nagrade hmelju nasadnih okolišč I., II., V., VI. nemške države, so bili gg.: grajščak Heckel, pivovarnar Speck pl. Sternbeug.

Sodno skupino D zastopali so hmeljtržec W. Barth, pivovarnar Kaden, profesor dr. Schönfeld ter določevali o darilih za hmelj iz nasadnih okolišč III., V. nemške države ter za hmelj iz Ogerskega.

Čeravno se je razsojeval razstavljene hmelj za vsako nasadno okolišče posebej in ne v skupnem tekmovanju cele Evrope, ali celega sveta, tudi na po posameznih državah, vendar so bili za Avstrijo eni in isti razsojniki.

Potemtakem se sme trditi, da so pripoznane bonitacijske številke, koje

Loterijske številke.

Trst. 24. oktobra 1908: 64, 18, 31, 71, 5.
Linc. " " " " 2, 1, 74, 20, 58.

Razpis službe okrožnega zdravnika

Podpisani odbor razpisuje s tem službo okrožnega zdravnika zdravstvenega okrožja Ljubno v Savinski dolini z letno stalno plačo 1640 K.

Slovenščine ali katerega slovanskih jezikev zmožni prosilci naj svoje običajno opremljene prošnje tu sem vložijo do 30. novembra t. l.

Odbor zdravstvenega okrožja Ljubno,
dne 15. oktobra 1908.

596 5-1

Načelnik: **Fr. Juvan.**

Velike skrbi

moje soproge so odpravljene, odkar ima v rabi **„JOHNOV“ perilni stroj**, s katerim se pere sneženo belo, se ne trga perilo, prihrani kurjava, čas in delo, torej tudi denar in sicer — najmanj 75%.

Stroji se lahko ogledajo v trgovini z železnino **Merkur, P. Majdič, Celje** ki pošilja cenike zastoj.

587 5-2

Globoko užaljenim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je bila volja vsegamogočnega Gospoda, vzeti k sebi našo iskreno ljubljeno in nepozabljivo mater, sestro ozir. svakinjo in teto, gospo

Marijo Lager roj. Mahan

ki je danes, dne 25. oktobra 1908, ob 7. uri zvečer po dolgi in mučni bolezn, večkrat previdena s sv. zakramenti za umirajoče, v 41. letu svoje starosti, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage rajneke bode v torek, dne 27. oktobra ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti na pokopališče Sv. Martina pri Šaleku. Sv. maše zadušnice se bodo brale v sredo, dne 28. oktobra v cerkvi v Velenju.

Predrago pokojnico priporočamo v blag spomin in pobožno molitev.

Velenje, dne 25. oktobra 1908.

Flora, Mici, Suzi, Rudi in Karol, otroci, Suzana Skaza roj. Mahan, sestra, Josip Skaza, veleposestnik, svak, Josip, Suzana in Ana Skaza, nečaki.

smo v zadnji številki „Domovine“ objavili, v skupnem tekmovanju razstavljenega hmelja za celo Avstrijo mero-dajne.

Ker se pa vedno in vedno trdi, da je v svetovnem prometu žatecki hmelj prvi najboljši, potem mora biti južnoštajerski-savinjodolski hmelj po prisojenih bonitacijskih številkah drugi najboljši.

Književnost in umetnost.

— Česko-slovenski slovar. Spisal Anton Zavadil. V Pragi. Založil I. Otto.

Cena 280 K, 248 str. — Dolgo se je že čutila potreba po takšni knjigi, ki bo kaj dobro služila v današnjih časih, ko dobiva československa vzajemnost vedno bolj konkretnih oblik. Pisatelj temeljito pozna poleg svojega materin-ega jezika češčine tudi slovenščino, saj se je desetletja mudil med Slovenci. Slovar je praktično urejen in bo za-dostoval skoro vsem zahtevam. A tudi Čenom bo lahko služil, ker so poleg češkega izraza navedene skoro vse slo-venske soznačnice.

Pisatelj pripravlja tudi slovensko-češki slovar in kratko slovnico češkega jezika za Slovence.

Št. 48.711.
II. 7.398.

Zar. št. 8.170.

Razglas.

Z ozirom na razglas deželnega zbora z dne 27. avgusta t. l. št. ^{40.790}/_{5.500} naznanjamo, da so spodaj našteje vrste sadnih drevesc (in sicer z visokimi in napol visokimi debli) v posameznih deželnih drevesnicah že razprodane.

V deželni drevesnici v Gleisdorfu:

gravenštajner, šarlamovski, štajarska mošancka, ribstonov peping, kardinal, bobovec, baumanova reneta, astrahan, ananasna in koksova oranžna reneta, lepi od boskopa, huberjeva lesnika, rdečkasta lesnika, kanada- in damasonova reneta, rmeni beleflet, kronprinc Rudolfov in londonski peping, veilerjeva moš- nica in jelenka.

V deželni drevesnici v Brucku na Muri:

štajarska mošancka, baumanova reneta, veliki porenki bobovec, viljamova kristova hruška in jelenka.

V deželni drevesnici v Celju:

bobovec, štajarska mošancka, kanada, ananasna, baumanova, damasonova in koksova oranžna reneta, londonski peping, šarlamovsky in šampanjska reneta, huberjeva moštnica, haglor, astrahan, lepi od boskopa, pastorka, dobra lujiza astrahanska, dilova maslenka, boskova dula, hardenpontova zimska maslenka, salcburgerica, postrvka, olivier de serres, tepka, rumelter in koroška moštnica.

V GRADCU, dne 21. oktobra 1908.

595 1

Štajerski deželni odbor.

RUDOLF HAVELKA

modna trgovina v Ptuj

priporoča p. n. občinstvu za jesen in zimo najnovejše blago za dame in gospe v raznih kvalitetah, kakor tudi raznovrstno platno za životno in po- steljsko perilo. Nadalje nudi preproge, garniture, volnene in čipkaste zastore čevlje najboljšega izdelka za dame in gospe, dežnike, zavrtnice, ovrtnike, pletene in likane srajce, ter vsakovrstno drugo v manufakturno stroko spadajoče blago po primernih cenah. — Postrežba točna in strogo solidna!

536 41-15

OGLAS.

Hrv. slav. banka za parcelacijo in kolonizacijo
d. d. v Zagrebu

razprodaja pod ugodnimi pogoji posestvo, katero leži tik mesta Celje, nekaj minut oddaljeno od kolodvora, ob državni cesti, ki pelje na Teharje, v večjih in manjših površinah, sestojee iz vile, gospodarskih poslopij, velikega poslopja, jako pripravnega za kako tvornico, več manjših hišic, stavbišč, ujiv, travnikov in host.

Pri sklepu kupa se položi po dogovoru ena **četrtnina ali petina kupnine**, ostanek pa se lahko izplača v polletnih obrokih od 1 do 15 let.

Naprodaj je tudi nekaj gospodarskega orodja.

Natančneje informacije pri g. **J. Dolinarju** v Celju, Vrtna ulica.

582 3-3

Savinski liker

preiskan in preizkušen na ces. kr. poljedeljskem pre- izkuševališču na Dunaju.

Savinski liker

je pripravljen iz planinskih in gorskih zelišč, ter se priporoča kot krepčilni napoj v zdravstvene namene. Lastnik znamke

VINCENC KVEDER žalec v Savinski dolini, Štajersko.

13 130-116

Josip Leon

krojač v Celju, Gosposka ulica 9

priporoča svojo dobro založeno trgovino izdelanih oblek vsake vrste po najnižjih cenah. Naročila po meri se izvršujejo v najkrajšem času dobro in solidno ter po nizki ceni. V zalogi imam tudi haveloke in nepremočne pelerine.

Posebej pa se še priporočam cenj. prebivalcem Trbovelj in okolice ter naznanjam, da prodajam ob vsakem plačilnem dnevu v hiši g. Plevčaka narejeno obleko ter jemljem mero za raznovrstne obleke.

Blasnikova in družinska pratika

se dobiva na drobno in debelo v Zvezni trgovini v Celju.

54 69

Za jesensko in zimsko sezono priporočam svojo najobširneje založeno trgovino novomodnega sukna in volnenega blaga za obleke, kostime, bluže itd. po najnižjih cenah

Karol Vanič * Celje * Narodni dom